

אדישות
הרב מואיז נבון

ההפך מאהבה אינו שנאה אלא אדישות. ההפך מיופי אינו כיעור אלא אדישות. ההפך מאמונה אינו כפירה אלא אדישות. ההפך מחיים אינו מוות אלא אדישות.
 “The opposite of love is not hate, it's indifference. The opposite of beauty is not ugliness, it's indifference. The opposite of faith is not heresy, it's indifference. And the opposite of life is not death, it's indifference.”
 — Elie Wiesel

Very Deep. But not entirely clear.

To understand, let's take a tour through the parsha.

In this week's parsha of Vaera we read of the first 7 plagues. The seventh is that of Barad...

שמות פרק ט

(יג) ויאמר יקוק אל משה השכם בבקר והתניצב לפני פרעה ואמרת אליו זה אמר יקוק אליהי העברים שלח את עמי ונעבדני: (יד) **כי בפעם הזאת אני שלח את כל מגפתי אל לבד ובעבדי ובעמך בעבור תדע כי אין כמני בכל הארץ:** (טו) כי עתה שלחתי את ידי ואף אותך ואת עמך בדבר ותפחד מן הארץ: (טז) ואולם בעבור זאת העמדתיך בעבור הראתך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ: (יז) עודף מסתולל בעמי לבלתי שלחם: (יח) הנני ממטיר כעת מחר ברד כבד מאד אשר לא היה כמותו במצרים למן היום הוסדה ועד עתה: (יט) ועתה שלח העז את מקנך ואת כל אשר לך בשדה כל האדם והבהמה אשר ימצא בשדה ולא יאסף הביתה וירד עליהם הברד ומתו: (כ) **הירא את דבר יקוק מעבדי פרעה הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים:** (כא) **ואשר לא שם לבו אל דבר יקוק ויעזב את עבדיו ואת מקנהו בשדה: פ**

Very interesting. The BARAD was to get to Pharaoh's heart! What's that about. And further, we read that the strange PARALLEL sentences that are not so parallel: FEAR GOD v not give his HEART לבו לא שם לבו to the word of GOD.

Why the difference? What does it come to teach?

TY says example of FEAR GOD is IYOV; ex. of NOT give HEART is BILAAM.

תרגום המיוחס ליונתן - תורה שמות פרק ט

(כ) **איוב** דחה דחיל מפתגמא דיי מעבדוי דפרעה כנש ית עבדוי ונת גיתוי לגו ביתא:
 (כא) **ויבלעם** דלא שויה לביה לפתגמא דיי ושבק ית עבדוי ונת גיתוי בחקלא:

Strange! The Gem. Says of IYOV:

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף טז עמוד א

אמר רב: עפרא לפומיה דאיוב, כלום יש עבד שמוכיח את רבו?

The Maharsha says this is because IYOV hirheir achar midotav shel HKBH.

מהרש"א חידושי אגדות מסכת בבא בתרא דף טז עמוד א

עפרא לפומיה דאיוב איהו באחריני כו'. הא ודאי משום דאסתכל בדידיה לא היה חסיד כאברהם אין ראוי לומר עליו עפרא לפומיה אבל פירושו ככל אינך עפרא לפומיה שהזכירו בשמעתין על שהטיח דברים כלפי שמיא ואמר על מה עשה ה' לי ככה הלא ברית כרתי לעיני וגו' ולזה אמר רבא עפרא לפומיה על שהרהר אחר מדותיו יתברך בזה דהא אברהם אפי' בדידיה לא נסתכל ואפי' הכי לא הרהר אחרי מדותיו יתברך בענין זה עצמו שהיה נסיון אחר נסיון שקרא לו לרעב שבסיבה זו ירד מצרים ולוקחה שרה לבית פרעה ויש לדקדק היאך לא היה מסתכל אברהם בשרה מעולם כדקאמר הכא מדכתיב הנה נא עתה ידעתי וגו' והרי אמרו בפ"ב דקדושין אסור

לאדם שיקדש אשה עד שיראנה שמא יראה בה כו' ואברהם אבינו קיים מילי דרבנן ואפי' ע"ת כדאמרין ביומא וי"ל דודאי ראה אותה בנעוריה קודם שנשאה מדרב יהודה שמא תתגנה כו' אלא דאחר שהיתה נשואה לו לא ראה אותה מתוך צניעותה והוא חשב כי לא עמדה ביפיה בזקנתה כי היתה בעת הזאת לפי הכתובים יותר מסי' שנה ולפי שע"י מעשה הסתכל בה עתה כדאיתא בתנחומא וראה שעמדה ביפיה מהפלא שנעשה בה בת כ' כבת ז' ליופי כו' וע"כ אמר עתה לפני זמן זקנותך ידעתי כי יפת מראה את ולפי מה שפרשנו אהא דאמר פרק נושאיין גבי אברהם דכתיב יהיה לך ולזרעך אחריו וגו' ה"ק דלא תנסוב שפחה וגו' דלא קיים אברהם כל התורה אלא עד אחר שנימול לק"מ דכשנשא שרה לא קיים כל התורה לא היה חש להא דרב יהודה ודו"ק :

So how is it that he is FEAR GOD example. And on the other hand we have BILAAM, who essentially DID EXACTLY what God told him and he is the example of the OPPOSITE of FEAR GOD?!

The answer is that he is NOT the OPPOSITE OF GOD FEARING. He is the example of NOT GIVING HEART לַבּוֹ לֹא שָׁם לְבוֹ לַדֵּבַר הַשֵּׁמַיִם!

He did EXACTLY what God said but he did not IDENTIFY with the WORD of GOD. He was TOTALLY APATHETIC to the word of God. If not, he would have stopped pursuing the will of Balak and done what God told him was His UNDERLYING WILL – which was to BLESS the Jews.

APATHY is WORSE than KEFIRA, WORSE than Leharher achar MIDOTAV. Why, because ULTIMATELY one who is MeHARHER is still CONNECTED to God in a meaningful way and can be brought back around – AS WAS IYOV. Indeed, look what IYOV said at the end:

איוב פרק מב, א-ז

(א) וַיַּעַן אִיּוֹב אֶת יְקֹוֹק וַיֹּאמֶר : (ב) <ידעת> יָדַעְתִּי כִּי כָל תּוֹכֵל וְלֹא יִבָּצֵר מִמָּךְ מְזֻמָּה : (ג) מִי זֶה מַעְלִים עֲצָה בְּלִי דַעַת לְכוֹן הַגִּדְתִּי וְלֹא אָבִין נִפְלְאוֹת מִמְּנִי וְלֹא אֵדַע : (ד) שָׁמַע נָא וְאַנְכִי אֲדַבֵּר אֲשַׁאֲלֶךָ וְהוֹדִיעֲנִי : (ה) לְשִׁמְעֵ אֲזֶן שְׁמַעְתִּידָה וְעַתָּה עֵינֵי רָאִתָּה : (ו) עַל כֵּן אֲמַאֵס וְנַחֲמֵתִי עַל עֶפְרָר וְאַפָּר : פ

- 1 {S} Then Job answered the LORD, and said:
 - 2 I know that Thou canst do every thing, and that no purpose can be withholden from Thee.
 - 3 Who is this that hideth counsel without knowledge? {N}
- Therefore have I uttered that which I understood not, things too wonderful for me, which I knew not.
- 4 Hear, I beseech Thee, and I will speak; I will demand of Thee, and declare Thou unto me.
 - 5 I had heard of Thee by the hearing of the ear; but now mine eye seeth Thee;
 - 6 Wherefore I abhor my words, and repent, seeing I am dust and ashes. {P}

We see this idea in the FOUR SONS.

The LUBATVICHER Rebbi said: why do we read of the Hacham-Rasha and only then of Tam-Aino Yodea Lishol? Because there is better chance the Hacham will bring back the Rasha than bringing back the others!

Page 18

הרשע נמצא ליד החכם ולא האחרון. סמל למאבק ועל החכם
לנצח, כמובן, כפי שהתבטא ב"ק אדמרר מליובאוויטש שליט"א,
שהרשע עומד ליד החכם, כדי שהחכם יחזיר את הרשע בתשובה.
יש לכך יותר סיכוי מאשר לחם ולשאינו יודע לשאול וכבר ידועה
אמרתו של הרבי הקדוש רבי ישראל מרוז'ין: רשע חכם, עדיף יותר
על טיפש...

הבן שאינו יודע לשאול הוא טפוס אדיש. שום דבר לא מפריע לו. נכון שהוא מקים את התורה ומהדר במצותיה, אבל כל זה מתוך הרגל – מצות אנשים מלומדה. בענייני מסחר הוא מגלה התעניינות נמרצת, אבל כשמגיע לדבר שבקדושה הוא אינו יודע לשאול. הוא יושב ליד הסדר אוכל מצה אוכל מרור ומהדר - See more at: <http://www.chabad.org.il/Articles/Article.asp?CategoryID=351&ArticleID=901#sthash.GA3xGU3o.dpuf>

Indeed the Shelah says that the AINO YODEA LISHOL is ADISH – lo ichpat lei.

של"ה מסכת פסחים מצה שמורה
זהו שאינו יודע לשאול, יש להסתפק בו, אולי אינו שואל לסיבה כי לא אכפת ליה במצוה וכופר, על כן אינו משגיח לישא וליתן

The idea of apathy being worse than EVIL is brought out in an interesting Midrash on Shir Shirim. On the verse:

שיר השירים פרק ב, ד

(ד) הָבִיאֲנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן וְדִלְגוּ עָלַי אֲהָבָה :

R. AHA says

שיר השירים רבה (וילנא) פרשה ב

א [ד] ... אמר ר' אחא : עם הארץ שקורא לאהבה איבה כגון [ברקראת שמע] "ואהבת" "ואייבת", אמר הקדוש ברוך הוא ודילוגו עלי אהבה, ...

DILGU – TAUT SHELO is for me LOVE!

Now pashut peshat on this is as the Etz Yosef and TT explain – the mistake was an innocent misreading/mispronunciation.

תורה תמימה הערות שיר השירים פרק ב הערה נז

נז) טעם הדבר פשוט משום דרחמנא לבא בעי, וכונתו לטובה. ויתכן דתפיס חילוף מלה ואהבת לאויבת, משום דאותיות אהו"י דרכן להתחלף, ורק על הרוב לא ישתנה מובנם בחלופם וכאן שנוי נמרץ בחלופן, איבה מאהבה :

HOWEVER – RLamm sees something deeper – for one could give any example of similar words mispronounced – why the EXTREMES of AHAVA/AIVA? Answer: To teach you that EVEN if you HATE God, HE sees it as LOVE!!!

RLamm explains that LOVE and HATE are powerful emotions that show ENGAGEMENT (meuravut). As opposed to APATHY which is true DEATH, the end of all movement.

R. Lamm, Vaera, Have a Heart

What a powerful and incisive comment! God is willing to accept even ve-ayavta instead of ve'ahavta, even hatred and rebellion in place of love and loyalty, but never **lo sam libo**, never that deadly indifference that chokes the soul and poisons the spirit.

Conclusion

And now we can understand Elie Weisel's statement:

ההפך מאהבה אינו שנאה אלא אדישות. ההפך מיופי אינו כיעור אלא אדישות. ההפך מאמונה אינו כפירה אלא אדישות. ההפך מחיים אינו מוות אלא אדישות.
“The opposite of love is not hate, it's indifference. The opposite of beauty is not ugliness, it's indifference. The opposite of faith is not heresy, it's indifference. And the opposite of life is not death, it's indifference.”
— Elie Wiesel

His point is simply that

HATE, UGLINESS, HERESY, DEATH – these are all alive with emotion (regesh), with passion (hitlahavut), with intensity (oz/otzma) – just as much as LOVE, BEAUTY, FAITH AND LIFE ITSELF

The opposite then, of emotion (regesh), passion (hitlahavut), intensity (oz/otzma) is APATHY

אי-אכפתיות, חוסר-עניין, אי התלהבות

– and that, ultimately, is the worst trait of all, for it turns man into a vegetable.

God doesn't want a vegetable he wants man, he wants the HEART

RACHMANA LIBA BA'EE

God wants the heart – the passion

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קו עמוד ב
הקדוש ברוך הוא ליבא בעי, דכתיב והי' יראה ללבב.

God wants our attention, our passion, our heat BAAVUR:

בְּעִבּוֹר תִּדְעַ כִּי אֵין כְּמִנִּי בְּכָל הָאָרֶץ

- The worst sin towards our fellow creatures is not to hate them, but to be indifferent to them: that's the essence of inhumanity.
 - George Bernard Shaw, *The Devil's Disciple* (1897)